

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

P8_TA(2017)0282

Kopīgu civilprocesa standartu minimums**Eiropas Parlamenta 2017. gada 4. jūlija rezolūcija ar ieteikumiem Komisijai par kopīgu civilprocesa standartu minimumu Eiropas Savienībā (2015/2084(INL))**

(2018/C 334/05)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 225. pantu,
- ņemot vērā LESD 67. panta 4. punktu un 81. panta 2. punktu,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 19. panta 1. punktu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ("Harta") 47. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Konvencijas par cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzību (ECHR) 6. pantu un ar to saistīto judikatūru,
- ņemot vērā darba dokumentu "Kopīgu obligāto civilprocesa standartu noteikšana Eiropas Savienībā" — juridiskais pamats ⁽¹⁾,
- tā kā saskaņā ar EP Parlamentārās izpētes pakalpojumu dienesta (EPRS) Eiropas pievienotās vērtības nodaļas veikto Eiropas pievienotās vērtības novērtējuma pētījumu "*Common minimum standards of civil procedure*" ("Kopīgu civilprocesa standartu minimums") ⁽²⁾,
- ņemot vērā EPRS Deputātiem paredzēto izpētes pakalpojumu dienesta padziļināto analīzi "*Europeanisation of civil procedure: towards common minimum standards?*" ("Civilprocesa eiropeizācija — virzība uz kopīgu standartu minimumu") ⁽³⁾,
- ņemot vērā ES iekšpolitikas ģenerāldirektorāta veikto padziļināto analīzi "*Harmonised rules and minimum standards in the European law of civil procedure*" ("Saskaņoti Eiropas tiesību aktu noteikumi un standartu minimums civilprocesa jomā") ⁽⁴⁾,
- ņemot vērā Eiropas Tiesību institūta (ELI)/ Starptautiskā Privāttiesību unifikācijas institūta (UNIDROIT) projektu "*From Transnational Principles to European Rules of Civil Procedure*" ("No transnacionāliem principiem līdz Eiropas civilprocesa noteikumiem"),
- ņemot vērā Amerikas Tiesību institūta (ALI)/ UNIDROIT publikāciju "*Principles of Transnational Civil Procedure*" ("Transnacionāla civilprocesa noteikumi") ⁽⁵⁾,
- ņemot vērā dokumentu "*Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation*" ("Pētījums par dalībvalstu likumu un noteikumu tuvināšanu attiecībā uz dažiem tiesvedības civillietās procesuālajiem aspektiem"), tā dēvēto Storme ziņojumu ⁽⁶⁾,
- ņemot vērā Vienotās patentu tiesas (VPT) reglamenta sākotnējo noteikumu kopumu,

⁽¹⁾ PE 572.853, 2015. gada decembris.⁽²⁾ PE 581.385, 2016. gada jūnijs.⁽³⁾ PE 559.499, 2015. gada jūnijs.⁽⁴⁾ PE 556.971, 2016. gada jūnijs.⁽⁵⁾ Izdevums *Uniform Law Review*, 2004(4).⁽⁶⁾ M. Storme, "*Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation*" ("Pētījums par dalībvalstu likumu un noteikumu tuvināšanu attiecībā uz dažiem civilās tiesvedības procesuālajiem aspektiem") (galīgais ziņojums, *Dordrecht*, 1994. gads).

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

- ņemot vērā Savienības tiesību aktu kopumu tādā jomā kā tiesu iestāžu sadarbība civillietās,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas (ES Tiesa) judikatūru par valsts procesuālās autonomijas un efektīvas tiesiskās aizsardzības principiem ⁽¹⁾,
- ņemot vērā 2016. gada ES rezultātu apkopojumu tiesiskuma jomā,
- ņemot vērā 2016. gada CEPEJ pētījumu Nr. 23 “European judicial systems: “efficiency and quality of justice” (“Eiropas tiesu sistēmas: tiesas spriešanas efektivitāte un kvalitāte”,
- ņemot vērā 2016. gada Eiropas Tiesiskās apmācības tīkla dokumentu “Judicial Training Principles” (“Tiesiskās apmācības principi”) ⁽²⁾,
- ņemot vērā 2014. gada 2. aprīļa rezolūciju par Stokholmas programmas termiņa vidusposma pārskatīšanu ⁽³⁾,
- ņemot vērā Reglamenta 46. un 52. pantu,
- ņemot vērā Juridiskās komitejas ziņojumu (A8-0210/2017),

ES Tiesas judikatūra par valsts procesuālo autonomiju un efektīvu tiesisko aizsardzību

- A. tā kā gadījumos, kad attiecībā uz strīdiem, kas saistīti ar Savienības tiesību aktiem, nav Savienības noteikumu par strīda procesuālajiem aspektiem, saskaņā ar ES Tiesas iedibināto judikatūru par procesuālās autonomijas principu dalībvalstis ir atbildīgas par tiesu izraudzīšanos, kurām ir jurisdikcija, un par kārtības noteikšanu attiecībā uz procedūrām, kas jāievēro, veicot pasākumus, kas ierosināti, lai nodrošinātu Savienības piešķirto tiesību aizsardzību;
- B. tā kā saskaņā ar minēto judikatūru valsts procesuālo noteikumu piemērošana ir atkarīga no diviem šādiem svarīgiem nosacījumiem: valsts procesuālie noteikumi, kad tos piemēro strīdiem, kas saistīti ar Savienības tiesību aktiem, nevar būt nelabvēlīgāki kā tad, ja tos piemēro līdzīgos vietējos procesos (līdzvērtīguma princips), un tos nevar pielāgot tādā veidā, ka Savienības tiesības un saistības īstenot kļūst praktiski neiespējami vai pārāk sarežģīti (efektivitātes princips);
- C. tā kā gadījumos, kad nav Savienības noteikumu, ar kuriem varētu saskaņot procesuālos noteikumus, dalībvalstu tiesības nodrošināt Savienības piešķirto tiesību īstenošanu nav attiecināmas uz jaunu tiesiskās aizsardzības līdzekļu ieviešanu valsts tiesiskajās sistēmās nolūkā nodrošināt Savienības tiesību piemērojamību ⁽⁴⁾;
- D. tā kā ES Tiesas iedibinātā judikatūra sekmē ES Tiesas sadarbību ar dalībvalstu tiesām, vienlaikus uzlabojot pilsoņu un minēto tiesu izpratni par Savienības tiesību aktiem;

Harta

- E. tā kā Hartas 47. pantā un ECHR 6. pantā noteiktās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību ir vienas no tiesiskuma un demokrātijas ievērošanas garantijām un ir cieši saistītas ar civilprocesu kopumā;

⁽¹⁾ Sk. arī: 1976. gada 16. decembra spriedumu *Comet BV/Produktschap voor Siergewassen*, 45/76, ECLI:EU:C:1976:191 un 1986. gada 15. maija spriedumu *Marguerite Johnston/Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary*, 222/84, ECLI:EU:C:1986:206.

⁽²⁾ Pieejams tiešsaistē: http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_EN.pdf

⁽³⁾ Pieņemtie teksti, P7_TA(2014)0276.

⁽⁴⁾ Skatīt arī: 2007. gada 13. marta spriedums lietā *Unibet (London) Ltd and Unibet (International) Ltd / Justitiekanslern*, C-432/05, EU:C:2007:163.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

- F. tā kā Savienībā, neraugoties uz to, ka Hartas 47. pants ir saistošs un ECHR 6. pantā ir noteikts Savienības tiesību vispārējais princips, tiesību uz taisnīgu tiesu aizsardzības līmenis civilajā tiesvedībā un jo īpaši līdzsvars starp prasītāja tiesībām uz tiesas pieejamību un atbildētāja tiesībām aizstāvēties nav saskaņots;
- G. tā kā tomēr tiesības uz taisnīgu tiesu kā pamattiesības ir papildinātas ar vairākiem Savienības procesuāliem sekundāriem tiesību aktiem, tostarp Maza apmēra prasību regulu⁽¹⁾, Juridiskās palīdzības direktīvu⁽²⁾, Ieteikumu par kolektīvo tiesiskās aizsardzības sistēmu⁽³⁾, Direktīvu par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību⁽⁴⁾ un Konkurences tiesību pārkāpumu direktīvu⁽⁵⁾;

Savienības tiesību aktu kopums attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību civillietu jomā

- H. tā kā Savienības pilsoņi, jo īpaši tie, kas pārvietojas pāri robežām, pašreiz var, visticamāk, nonākt saskarē ar citas dalībvalsts civilprocesa sistēmām;
- I. tā kā Savienības līmeņa civilprocesa standarta minimums varētu veicināt valsts tiesvedības modernizāciju, uzņēmumiem vienlīdzīgus konkurences apstākļus un pastiprināt ekonomisko izaugsmi, padarot tiesu sistēmas efektīvākas un iedarbīgākas, vienlaikus atvieglojot pilsoņiem tiesas pieejamību Savienībā un palīdzot atbalstīt Savienības pamatbrīvības;
- J. tā kā Savienības likumdevējam arvien vairāk jāpievēršas civilprocesa jautājumiem ne vien horizontāli, kā tas ir saistībā ar fakultatīvajiem instrumentiem⁽⁶⁾, bet arī nozarēm specifiskā veidā dažādās politikas jomās, piemēram, intelektuālā īpašuma⁽⁷⁾, patērētāju aizsardzības⁽⁸⁾ vai (pavisam nesen) konkurences tiesību jomā⁽⁹⁾;
- K. tā kā pakāpeniska procesuālo noteikumu saskaņošana Savienības līmenī ir vairākkārt kritizēta un šādu nozarēm specifisku Savienības civilprocesa tiesību izveides dēļ ir grūtības saskaņot gan civilprocesa sistēmas dalībvalstu līmenī, gan arī dažādos Savienības instrumentus;
- L. tā kā ierosinātās direktīvas mērķis ir ieviest civillietu iztiesāšanas sistēmu, sistematizējot pašreizējos Savienības civilprocesa noteikumus un paplašinot to piemērošanas jomu uz visiem jautājumiem, kas ietilpst Savienības tiesību aktu darbības jomā;
- M. tā kā ierosinātā direktīva ir paredzēta, lai ar tās palīdzību civiltiesību sistēmām piemērotu koordinētāku, saskaņotāku un sistemātiskāku pieeju, kuru neierobežo atsevišķas valsts robežas, intereses un resursi;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 861/2007 (2007. gada 11. jūlijs), ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām (OV L 199, 31.7.2007., 1. lpp.).

⁽²⁾ Padomes 2003. gada 27. janvāra Direktīva 2003/8/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos (OV L 26, 31.1.2003., 41. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas 2013. gada 11. jūnija Ieteikums par kopīgiem principiem attiecībā uz dalībvalstu aizlieguma un atlīdzināšanas kolektīvās tiesiskās aizsardzības mehānismiem saistībā ar Savienības tiesību aktos paredzēto tiesību pārkāpumiem (OV L 201, 26.7.2013., 60. lpp.).

⁽⁴⁾ Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/22/EK (2009. gada 23. aprīlis) par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību (OV L 110, 1.5.2009., 30. lpp.).

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/104/ES (2014. gada 26. novembris) par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem (OV L 349, 5.12.2014., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Sk., piemēram, Maza apmēra prasību regulu (sk. iepriekš G. apsvērumā iekļauto otro zemsvītras piezīmi) un Eiropas kontu apklāšanas rīkojuma regulu (Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Regula (ES) Nr. 655/2014, ar ko izveido Eiropas kontu apklāšanas rīkojuma procedūru, lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komercietās, OV L 189, 27.6.2014., 59. lpp.).

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/48/EK (2004. gada 29. aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV L 157, 30.4.2004., 45. lpp.).

⁽⁸⁾ Sk. iepriekš G. apsvērumā iekļauto ceturto zemsvītras piezīmi.

⁽⁹⁾ Sk. iepriekš G. apsvērumā iekļauto piekto zemsvītras piezīmi.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

Priekšlikuma juridiskais pamats

- N. tā kā saskaņā ar LES 4. panta 1. punktu un 5. panta 1. punktu (piespērijšanas princips) Savienība var pieņemt tiesību aktus konkrētā jomā tikai tad, ja šī joma nepārprotami ietilpst tās kompetencē, un ja tā ievēro subsidiaritātes un proporcionālītātes principus;
- O. tā kā saskaņā ar pašreizējo Līguma regulējumu galvenais juridiskais pamats pārrobežu civilprocesa saskaņošanai ir paredzēts LESD V sadaļā par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu;
- P. tā kā Lisabonas līgumā ir saglabāta prasība noteikt Savienības kompetences pārrobežu elementu, t. i., Savienības darbība civiltiesību jomā ir iespējama tikai tad, ja konkrētajā lietā pastāv saistoši faktori (piemēram, dzīvesvieta, īstenošanas vieta utt.), kuri attiecas uz vismaz divām dažādām dalībvalstīm;
- Q. tā kā LESD 114. pantā paredzētais vispārējais noteikums par likumā paredzēto to normu un normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu dalībvalstīs, kuru mērķis par iekšējā tirgus tuvināšanu ir ticis un joprojām tiek izmantots kā juridiskais pamats dažādām civiltiesību jomas direktīvām, ar kurām saskaņo konkrētus civilprocesa aspektus, piemēram, direktīvai par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (*IPRED*) un jaunākajai direktīvai par zaudējumu atlīdzināšanu konkurences tiesību pārkāpumu gadījumā;
- R. tā kā LESD 67. panta 4. punktā ir noteikts, ka Savienībai būtu jāveicina tiesu iestāžu pieejamība, jo īpaši piemērojot tiesas nolēmumu un ārpustiesas lēmumu savstarpējas atzīšanas principu civillietās, kā norādīts LESD 81. pantā;

Savstarpēja uzticēšanās Eiropas tiesiskajā telpā

- S. tā kā tiesu iestāžu nolēmumu brīva aprīte ir saistīta ar nepieciešamību panākt pietiekamu savstarpējas uzticēšanās līmeni starp dažādu dalībvalstu tiesu iestādēm, jo īpaši attiecībā uz procesuālo tiesību aizsardzības līmeni;
- T. tā kā jēdziens "savstarpēja uzticēšanās" šajā kontekstā ir dalībvalstu uzticēšanās cita citas tiesiskajām un juridiskajām sistēmām, tādējādi aizliedzot pārskatīt citas dalībvalsts un tās tiesu iestāžu noteiktos pasākumus;
- U. tā kā savstarpējas uzticēšanās princips palīdz nodrošināt juridisko noteiktību, Savienības pilsoņiem un uzņēmumiem nodrošinot pietiekamu stabilitāti un paredzamību;
- V. tā kā spriedumu savstarpējas atzīšanas principa īstenošana un ievērošana kopā ar tiesību aktu tuvināšanu sekmē iestāžu sadarbību un individuālo tiesību aizsardzību tiesā;
- W. tā kā kopīgu Savienības standartu minimuma sistēma, ko veido principi un noteikumi, nodrošinātu pirmo soli virzībā uz valstu civilprocesa noteikumu konverģenci, panākot līdzsvaru starp tiesvedības pušu pamattiesībām un tādējādi atbalstot pilnīgu savstarpējo uzticēšanos starp dalībvalstu tiesu sistēmām;
- X. tā kā nolūkā panākt savstarpējo uzticēšanos ir vēlams un nepieciešams, lai būtu noteiktas un tiktu ievērotas procesuālās garantijas, kas nodrošinātu civilās tiesvedības efektivitāti un iedarbīgumu, un būtu un tiktu ievērota vienlīdzīga attieksme pret tiesvedības pusēm;
- Y. tā kā, īstenojot šādu kopīgu standartu minimuma sistēmu, tiktu arī noteikts, kādam jābūt civilās tiesvedības kvalitātes minimuma līmenim Savienībā, tādējādi veicinot ne vien savstarpēju uzticēšanos starp tiesu iestādēm, bet arī iekšējā tirgus netraucētu darbību, jo ir aplēsts, ka procesuālās atšķirības dalībvalstīs var radīt arī tirdzniecības traucējumus un var atturēt uzņēmumus un patērētājus no viņu tiesību īstenošanas iekšējā tirgū;

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

Citi apsvērumi

- Z. tā kā Savienībā ir jātuvina procesuālie režīmi; tā kā ierosinātā direktīva ir paredzēta kā pirmais pasākums, lai sasniegtu vēl lielāku civiltiesību sistēmu saskaņotību un konvergenci dalībvalstīs un ilgtermiņā izveidotu Savienības Civilprocesa kodeksu;
- AA. tā kā ierosinātā direktīva neskar ne dalībvalstu tiesu iestāžu organizāciju, ne galvenos aspektus, kādā notiek civilā tiesvedība, taču sekmē efektīvākus valsts procesuālos noteikumus;
- AB. tā kā tāpēc ir ārkārtīgi svarīgi pieņemt un pareizi īstenot tiesību aktus, ar kuriem paredzēts pieņemt kopīgu civilprocesa standartu minimumu Savienībā,

ES Tiesas judikatūra par valsts procesuālo autonomiju un efektīvu tiesisko aizsardzību

1. norāda, ka ES Tiesai ir izšķirīga loma Savienības civilprocesa pamatu izveidē, jo tā veido izpratni par to, ko Savienības tiesību sistēmai nozīmē civilprocess;
2. tomēr uzsver — lai gan ES Tiesa savā judikatūrā ir apstiprinājusi dažus civilprocesuālos standartus, kuri mūsdienās ir atzīti par Savienības procesuālās sistēmas daļu, tās devums galvenokārt būtu jāuztver kā standartu interpretēšana, bet ne standartu noteikšana;
3. tāpēc uzsver, ka ES Tiesas bagātīgā pieredze, pārskatot korektīvos un procesuālos noteikumus, kā arī ES Tiesas noteiktie kompromisi un konkurējošās vērtības ir ļoti instruējoši un būtu jāņem vērā, lai ieviestu horizontālu visaptverošu instrumentu, kuram piemistu tiesību akta īpašības un kurā būtu ietverti civilprocesa kopīgie standarti;

Harta

4. uzsver, ka attiecībā uz taisnīgu tiesu un tiesas pieejamību, būtu jāsauglabā un turpmāk jāpaplašina sadarbības tīkli un datubāzes, tādējādi veicinot tiesu iestāžu sadarbību un informācijas apmaiņu;
5. tādēļ ļoti atzinīgi vērtē sasniegumus e-tiesiskuma jomā un jo īpaši — Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla un Eiropas e-tiesiskuma portāla izveidi, kuram jāklūst par vienotu kontaktpunktu tieslietu jomā Savienībā;

Savienības tiesību aktu kopums attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību civillietu jomā

6. aicina Komisiju arī novērtēt, vai būtu jāierosina papildu pasākumi, lai konsolidētu un stiprinātu horizontālu pieeju Savienības tiesību aktos privātpersonām garantēto tiesību īstenošanai, un vai ierosinātais kopīgo civilprocesa standartu minimums ir uzskatāms par tādu, kas veicina un nodrošina šādu horizontālu paradigmu;
7. atkārtoti norāda, ka ir ārkārtīgi svarīgi sistemātiski vākt statistikas datus par pašreizējo Savienības instrumentu piemērošanu un piemērošanas rezultātiem tiesu iestāžu sadarbības jomā civillietās;
8. šajā kontekstā aicina Komisiju novērtēt, vai dalībvalstu īstenoti papildu pasākumi varētu veicināt atsevišķu Savienības procedūru efektīvu piemērošanu, un apgalvo, ka minētajā nolūkā būtu jāiedibina stingra un sistemātiska uzraudzība, ko veic Komisija;

Priekšlikuma juridiskais pamats

9. konstatē — lai pieņemtu vairākus Savienības tiesību aktus ar procesuālu ietekmi, ir izmantots LESD 114. pants (iekšējā tirgus saskaņošana); LESD 114. pants par likumā paredzēto to normu un normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu dalībvalstīs, kuru mērķis par iekšējā tirgus tuvināšanu ir ticis un joprojām tiek izmantots kā juridiskais pamats dažādām civiltiesību jomas direktīvām, ar kurām saskaņo konkrētus civilprocesa aspektus, piemēram, direktīvai par intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT) piemērošanu;

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

10. tomēr norāda, ka LESD 81. pants paredz pieņemt pasākumus tiesu iestāžu sadarbības jomā attiecībā uz civillietām, kurās ir pārrobežu elementi, tostarp pasākumus, kas paredzēti dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanai, jo īpaši gadījumos, kad tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību; tādēļ uzskata, ka LESD 81. pants ir piemērots ierosinātā tiesību akta juridiskais pamats;

11. apgalvo, ka jēdzienu "pārrobežu elementi" saistībā ar LESD 81. panta 1. punkta tekstu par pasākumu pieņemšanu sadarbības nodrošināšanai civillietās varētu interpretēt plašāk un tādējādi tas netiktu uzskatīts par sinonīmu jēdzienam "pārrobežu tiesvedība";

12. uzsver, ka jēdziena "lietas, kurās ir pārrobežu elementi" pašreizējā interpretācija ir diezgan šaura un ir radījusi divus noteikumu kopumus un divas tiesvedības pušu kategorijas, tāpēc var rasties jaunas problēmas un lieki sarežģījumi; uzsver, ka tāpēc vajadzētu pieņemt plašāku interpretāciju;

13. šajā sakarībā uzsver, ka šeit ierosinātais kopīgo minimuma civilprocesa standartu kopums ļautu panākt vēl lielāku efektivitāti, ja dalībvalstis paplašinātu šo standartu piemērošanas jomu, attiecinot tos ne tikai uz lietām, kas ietilpst Savienības tiesību aktu darbības jomā, bet arī uz pārrobežu un tīri iekšējām lietām kopumā;

Savstarpēja uzticēšanās Eiropas tiesiskajā telpā

14. norāda, ka civillietu jomā Savienības galvenās darbības Eiropas tiesiskuma telpā ir saistītas ar tādu instrumentu ieviešanu, kuri attiecas uz jurisdikciju, atbildētāja informēšanu, ka pret viņu tiesā celta prasība, un spriedumu pārrobežu īstenošanu;

15. atkārtoti norāda un uzsver, ka spriedumu brīva aprīte ir palielinājusi savstarpējo uzticēšanos starp dalībvalstu tiesu iestādēm, tādējādi palielinot juridisko noteiktību un nodrošinot Savienības pilsoņiem un uzņēmumiem pietiekamu stabilitāti un paredzamību;

16. šajā sakarībā akcentē, ka savstarpēja uzticēšanās ir sarežģīts jēdziens un ka minētās uzticēšanās veidošana ir atkarīga no daudziem faktoriem, piemēram, tiesiskās apmācības, tiesu iestāžu pārrobežu sadarbības un pieredzes un labākās prakses apmaiņas starp tiesnešiem;

17. norāda, ka savstarpējo uzticēšanos var veicināt arī ar nelegislatīvām metodēm, piemēram, tiesnešu sadarbību Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklā vai piedalīšanos mācībās;

18. tāpēc atzinīgi vērtē deviņus tiesiskās apmācības principus, kurus Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla ģenerālā asambleja pieņēma 2016. gadā un kuri nodrošina kopēju pamatu un sistēmu Eiropas tiesu iestādēm, kā arī tiesiskās apmācības iestādēm;

19. tomēr apgalvo, ka, raugoties no stingri juridiska viedokļa, savstarpējas uzticēšanās priekšnosacījums pašos pamatos ir tas, ka dalībvalstu tiesu iestādēm ir jāizprot citai citas procesuālā kārtība gan teorētiskā, gan praktiskā juridiskā līmenī, tādējādi nodrošinot taisnīgu civilo tiesvedību;

20. tādēļ norāda, ka Savienības civilprocesa standartu minimuma sistemātiska pilnveidošana vispārējās horizontālas direktīvas veidā ļautu vairojot dalībvalstu tiesu iestāžu savstarpēju uzticēšanos un visā Savienībā civillietās nodrošinātu kopēju procesuālo pamattiesību līdzsvaru, veidojot padziļinātu vispārējo izpratni par taisnīgumu, noteiktību un paredzamību Savienībā;

Kopīgo civilprocesa standartu minimums

21. uzsver, ka efektīvām civilprocesa sistēmām ir svarīga nozīme tiesiskuma un Savienības pamatvērtību atbalstīšanā; tās ir arī ilgtspējīgu ieguldījumu un uzņēmējdarbībai un patērētājiem draudzīgas vides izveidošanas priekšnoteikums;

22. uzskata, ka tiesas pieejamību var kavēt tas, ka pilsoņiem, patērētājiem un uzņēmumiem nav skaidrības par noilguma noteikumiem strīdos, kuros ir pārrobežu elementi; tāpēc aicina Komisiju un dalībvalstis novērtēt, vai ir iespējams un vai ir vēlams saskaņot minētos noilguma periodus civilprocesā;

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

23. uzskata, ka acīmredzami ir nepieciešams tiesību akts, kas nodrošinātu civilprocesam piemērojamu procesuālo standartu kopumu, un aicina Komisiju turpināt īstenot rīcības plānu Stokholmas programmas īstenošanai, kas pieņemta Eiropadomē par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu;

24. tāpēc saskaņā ar LESD 225. pantu aicina Komisiju, pamatojoties uz LESD 81. panta 2. punktu, līdz 2018. gada 30. jūnijam iesniegt priekšlikumu leģislatīvajam aktam par kopīgu civilprocesa standartu minimumu, ņemot vērā šim rezolūcijas priekšlikumam pievienotajā pielikumā izklāstītos ieteikumus;

25. apstiprina, ka ieteikumos, kas pievienoti šai rezolūcijai, ir ievērotas pamattiesības, kā arī subsidiaritātes un proporcionalitātes principi;

26. uzskata, ka pieprasītais priekšlikums nerada nekādas finansiālas sekas, jo civilprocesa standartu minimuma ieviešana ļaus panākt apjomradītus ietaupījumus, samazinot izmaksas tiesvedības pusēm un to pārstāvjiem, kam nevajadzēs sīkāk iepazīt citas valsts civilprocesa sistēmu;

o

o o

27. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju un pielikumā izklāstītos sīki izstrādātos ieteikumus nosūtīt Komisijai un Padomei, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

PIELIKUMS REZOLŪCIJAI:

IETEIKUMI EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI PAR KOPĪGU CIVILPROCESA STANDARTU MINIMUMU EIROPAS SAVIENĪBĀ

A. PIEPRASĪTĀ PRIEKŠLIKUMA PRINCIPI UN MĒRĶI

1. Savienībā tiesību īstenošana tiesās joprojām lielā mērā ir atkarīga no dalībvalstu procesuālajiem noteikumiem un prakses. Dalībvalstu tiesas ir arī Savienības tiesas. Tāpēc visās lietās, ko tajās izskata, ir jānodrošina godīgums, taisnīgums un efektivitāte, kā arī Savienības tiesību aktu efektīva piemērošana.
2. Spriedumu savstarpējas atzīšanas principa civillietās īstenošana ir vairojusi dalībvalstu uzticēšanos cita citas civiltiesību sistēmām, savukārt dalībvalstu tiesību aktu un noteikumu tuvināšanas pasākumi var veicināt iestāžu sadarbību un individuālo tiesību aizsardzību tiesā. Savstarpējās uzticēšanās pakāpe ir ļoti atkarīga no vairākiem parametriem, kas ietver arī mehānismus, kuri nodrošina prasītāja vai atbildētāja tiesības un vienlaikus garantē tiesu iestāžu un tiesas pieejamību.
3. Lai gan dalībvalstis ir Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECHR) puses, pieredze liecina, ka tas pats par sevi ne vienmēr nodrošina pietiekamu uzticēšanās pakāpi citu dalībvalstu civiltiesību sistēmām. Dalībvalstu civilprocesa noteikumi bieži vien ievērojami atšķiras noteiktu procesuālo pamatprincipu un garantiju ziņā, un tādējādi tiek apdraudēta tiesu iestāžu savstarpējā uzticēšanās un palāvība citai uz citu.
4. Tāpēc, lai aizsargātu Savienības pilsoņu pamattiesības un pamatbrīvības, palīdzētu modernizēt nacionālos procesuālos noteikumus, nodrošinātu uzņēmumiem vienlīdzīgu konkurences apstākļus un ar efektīvu un iedarbīgu tiesisko sistēmu palīdzību pastiprinātu izaugsmi, ir jāpieņem direktīva ar mērķi turpināt Hartā un ECHR noteikto standartu minimumu izstrādāšanu. Šāda priekšlikuma atbilstošais juridiskais pamats ir LESD 81. panta 2. punkts, kurā paredzēti pasākumi, lai nodrošinātu tiesu iestāžu sadarbību civiltiesību jomā. Direktīva jāpieņem, izmantojot parasto likumdošanas procedūru.
5. Kopīgo civilprocesa standartu minimums ir nepieciešams, lai veidotu stabilu pamatu dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanai un uzlabošanai, ņemot vērā elastību, ko dalībvalstis var izmantot jaunu civilprocesa likumu sagatavošanā, un ietverot vispārējo vienprātību par prakses principiem civillietu izspriešanā.
6. Kopīgo standartu minimumam būtu jāpalielina uzticēšanās visu dalībvalstu civiltiesību sistēmām, kam savukārt būtu jānodrošina efektīvāka, ātrāka un elastīgāka tiesiskā sadarbība savstarpējas uzticēšanās gaisotnē. Ar šāda kopīgo noteikumu minimuma palīdzību būtu arī jālikvidē pilsoņu brīvas pārvietošanās šķēršļi visu dalībvalstu teritorijā, tādējādi nodrošinot, ka, jo īpaši pilsoņiem, kas ceļo uz ārvalstīm, vairs nevajadzētu vilcināties izmantot citu dalībvalstu civiltiesību sistēmas.
7. Ierosinātās direktīvas mērķis nav nacionālo civilprocesa sistēmu pilnīga aizstāšana. Tās mērķis ir izveidot kopīgu civilprocesa darbības un norises standartu minimumu, kas dalībvalstīs būtu jāpiemēro civilajā tiesvedībā lietās, uz kurām attiecas Savienības tiesību aktu darbības joma, un vienlaikus tiek ņemtas vērā valsts īpatnības un pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, tādējādi nodrošinot tiesas efektīvu pieejamību. Tās mērķis ir arī nodrošināt dalībvalstu civilprocesa sistēmu tuvināšanas pakāpenisku padziļināšanu.
8. Priekšlikums neskar dalībvalstu noteikumus par tiesu darba organizāciju un to noteikumus par tiesnešu iecelšanu.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

9. Šis priekšlikums atbilst subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem, jo dalībvalstis nevar rīkoties pašas, lai noteiktu civilprocesa standartu minimuma kopumu, un priekšlikums nepārsniedz to, kas ir absolūti nepieciešams, lai nodrošinātu tiesas efektīvu pieejamību un savstarpējo uzticēšanos Savienībā.

B. PIEPRASĪTĀ PRIEKŠLIKUMA TEKSTS

Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva par kopīgu civilprocesa standartu minimumu Eiropas Savienībā

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta pieprasījumu Eiropas Komisijai,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Savienība ir izvirzījusi mērķi uzturēt un attīstīt brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurā ir nodrošināta personu brīva pārvietošanās. Lai pakāpeniski izveidotu šādu telpu, Savienībai ir jāpieņem pasākumi, kas attiecas uz tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kurās ir pārrobežu elementi, jo īpaši tad, kad tas nepieciešams iekšējā tirgus pienācīgai darbībai.
- (2) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 81. panta 2. punktu minētie pasākumi būtu jāīsteno ar mērķi nodrošināt, inter alia, tiesas spriedumu savstarpēju atzišanu un izpildi dalībvalstu starpā, dokumentu pārrobežu izsniegšanu, sadarbību pierādījumu iegūšanā, tiesu iestāžu efektīvu pieejamību un tiesvedības civillietās netraucētu norisi bez šķēršļiem, vajadzības gadījumā sekmējot dalībvalstīs piemērojamo civilprocesiālo normu saderību.
- (3) Saskaņā ar prezidentvalsts secinājumiem, kas pieņemti Eiropadomes sanāksmē 1999. gada 15. un 16. oktobrī Tampērē, un jo īpaši saskaņā ar šo secinājumu 33. punktu plašāka tiesas iestāžu spriedumu un nolēmumu savstarpēja atzišana un nepieciešamā tiesību aktu tuvināšana atvieglotu kompetento iestāžu sadarbību un individuālo tiesību aizsardzību tiesu iestādēs. Tāpēc savstarpējas atzišanas principam būtu jāklūst par stūrakmeni Savienības tiesu iestāžu sadarbībā civillietās.
- (4) Saskaņā ar Komisijas rīcības plānu Stokholmas programmas īstenošanai, kas pieņemta Eiropadomē par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, Eiropas tiesiskā telpa un vienotā tirgus pienācīga darbība ir balstīta uz tādu stūrakmeni kā savstarpējas atzišanas princips, kas savukārt pamatojas uz ideju par to, ka dalībvalstis uzticas cita citas tiesu sistēmai. Šis princips var efektīvi funkcionēt tikai tad, ja starp tiesnešiem, juristiem, uzņēmumiem un pilsoņiem ir savstarpēja uzticēšanās. Minētās uzticēšanās pakāpe ir atkarīga no vairākiem parametriem, tostarp no tā, vai ir izveidoti mehānismi tiesvedības pušu procesiālo tiesību aizsardzībai civilajā tiesvedībā. Tāpēc, lai garantētu minētā principa piemērošanu, ir nepieciešams kopīgo standartu minimums, kas veicina tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesu sistēmu efektivitāti un sekmē izpildes sistēmas efektivitāti.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

- (5) Nosakot tiesvedības pušu procesuālo tiesību aizsardzības noteikumu minimumu un nodrošinot pilsoņiem atvieglotu tiesas pieejamību, ar šo direktīvu būtu jāstiprina dalībvalstu uzticēšanās citu dalībvalstu civiltiesību sistēmām, un tādejādi ar tās palīdzību varētu veicināt pamattiesību kultūru Savienībā, kā arī efektīvāku iekšējo tirgu, un, attīstot visā Savienības teritorijā padziļinātu vispārējo izpratni par taisnīgumu, noteiktību un paredzamību, vienlaikus tiktu atbalstītas Savienības pamatbrīvības.
- (6) Šīs direktīvas nosacījumi būtu jāpiemēro civiltiesiskiem strīdiem, kuros ir pārrobežu elementi, tostarp tādiem strīdiem, kas saistīti ar Savienības tiesību aktos garantēto tiesību un brīvību pārkāpumiem. Šajā ieteikumā izmantotais jēdziens "Savienības tiesību aktos garantēto tiesību pārkāpums" ietver visas situācijas, kurās Savienības līmenī paredzēto noteikumu pārkāpums ir izraisījis vai var izraisīt kaitējumu fiziskām un juridiskām personām. Dalībvalstīm nebūtu jāliedz piemērot šīs direktīvas nosacījumus arī tūri iekšējās civillietās.
- (7) Visas dalībvalstis ir 1950. gada 4. novembra Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas līgumslēdzējas puses. Šajā direktīvā minētie jautājumi būtu jārisina atbilstīgi minētajai konvencijai, jo īpaši ņemot vērā tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesību efektīvu aizsardzību.
- (8) Ar šo direktīvu tiek mēģināts veicināt kopīgo civilprocesa standartu minimuma piemērošanu, lai nodrošinātu tiesas efektīvu pieejamību Savienībā. Vispārēji atzītās tiesības uz tiesas pieejamību ir vēlreiz apstiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ("Harta") 47. pantā.
- (9) Tiesvedība civillietās būtu vēl vairāk jāpilnveido, izmantojot tehnoloģiju attīstības tendences tieslietu jomā un tiesām un tribunāliem pieejamus jaunus instrumentus, kas var palīdzēt mazināt ģeogrāfiskā attāluma ietekmi un tā sekas, proti, lielās izmaksas un tiesvedības ilgumu. Lai vēl vairāk samazinātu tiesāšanās izmaksas un tiesvedības ilgumu, puses, tiesas un tribunāli arī turpmāk būtu jāmudina izmantot modernu saziņas tehnoloģiju.
- (10) Lai personas varētu uzklaut, neprasot tām ierasties tiesā vai tribunālā, dalībvalstīm būtu jānodrošina lietas izskatīšana mutvārdu procesā, un pierādījumu iegūšana, uzklautot lieciniekus, ekspertus vai puses, būtu jāveic, izmantojot jebkādas piemērotas distances saziņas līdzekļus, ja vien lietas īpašo apstākļu dēļ šādu tehnoloģiju izmantošana nav nepiemērota taisnīgai lietas izskatīšanai. Šis noteikums neskar Padomes Regulas (EK) Nr. 1206/2001 noteikumus⁽¹⁾.
- (11) Dalībvalstu tiesām būtu jāspēj paļauties uz ekspertu atzinumiem tehniskos, juridiskos vai citos ar pierādījumiem saistītos jautājumos. Ja vien nav nepieciešami piespiedu līdzekļi un ievērojot pakalpojumu sniegšanas brīvību un ES Tiesas judikatūru, tiesnešiem vienā dalībvalstī būtu jāspēj iecelt eksperti, kas veiktu izpēti citā dalībvalstī, bez jebkādas iepriekšējas atļaujas veikt šādu izpēti. Lai veicinātu tiesu ekspertīzi un ņemot vērā ierobežojumus, kas kādas dalībvalsts jurisdikcijā ir saistīti ar pietiekami kvalificētu ekspertu iecelšanu, piemēram, ja lieta ir ļoti sarežģīta tehniskajā ziņā vai ja pastāv tieša vai netieša saikne ar ekspertu un tiesvedības pusēm, būtu jāizveido Eiropas katalogs, kurā tiktu iekļauti visu valstu ekspertu saraksti, un šis katalogs kā daļa no Eiropas e-tiesiskuma portāla būtu pastāvīgi jāatjaunina.
- (12) Ar pagaidu un aizsardzības pasākumiem būtu jāpanāk atbilstošs līdzsvars starp pieteikuma iesniedzēja interesēm pagaidu aizsardzības noteikšanas ziņā un atbildētāja interesēm šādas aizsardzības ļaunprātīgas izmantošanas nepieļaušanas ziņā. Ja pagaidu pasākumus pieprasa pirms sprieduma pasludināšanas, tiesai, kurā pieteikums ir iesniegts, vajadzētu būt pārliecinātai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja iesniegtajiem pierādījumiem, ka pieteikuma iesniedzēja prasījums pēc būtības pret atbildētāju varētu tikt apmierināts. Turklāt visos gadījumos būtu jāprasa, lai pieteikuma iesniedzējs spētu tiesu pārliecināt, ka viņa prasījumam steidzami ir nepieciešams nodrošinājums un ka bez pagaidu pasākumiem spēkā esošā vai turpmākā sprieduma izpilde varētu tikt kavēta vai ievērojami apgrūtināta.

⁽¹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1206/2001 (2001. gada 28. maijs) par sadarbību starp dalībvalstu tiesu iestādēm pierādījumu iegūšanā civillietās un krimināllietās (OV L 174, 27.6.2001., 1. lpp.).

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

- (13) Šīs direktīvas noteikumiem nebūtu jāskar Savienības instrumentos un jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/48/EK minētie īpašie noteikumi par tiesību īstenošanu intelektuālā īpašuma jomā⁽¹⁾. Direktīvai nebūtu jāskar arī Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma regulā ietvertie īpašie noteikumi par pārrobežu parāda piedziņu⁽²⁾.
- (14) Tiesām būtu jāpiešķir svarīga loma visu tiesvedībā civillietās iesaistīto pušu tiesību un interešu efektīvā un iedarbīgā aizsardzībā.
- (15) Mērķi, kurš ir daļa no Eiropas Savienības politikas attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidi un kurš noteikts, lai nodrošinātu taisnīgu tiesu, labāku tiesas pieejamību un savstarpēju uzticēšanos, būtu jāietver tiesas un ārpustiesas strīdu izšķiršanas metožu pieejamība. Lai mudinātu tiesvedības puses izmantot mediāciju, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka attiecīgie valstu noteikumi par noilgumu un noilguma termiņiem neliedz pusēm iespēju sākt tiesvedību vai šķīrējtiesas procesu, ja mediācijas mēģinājums nav bijis sekmīgs.
- (16) Ņemot vērā dalībvalstu atšķirīgos civilprocesa noteikumus, jo īpaši tos, kas attiecas uz dokumentu izsniegšanu, ir jādefinē standartu minimums, kas būtu jāpiemēro civilajā tiesvedībā lietās, uz kurām attiecas Savienības tiesību aktu darbības joma. Par prioritāti būtu jānosaka tādas dokumentu izsniegšanas metodes, ar kurām var nodrošināt ātru un drošu izsniegto dokumentu saņemšanu, ko apliecina dokumentu saņemšanas apstiprinājums. Tāpēc plaši būtu jāizmanto modernās saziņas tehnoloģijas. Pusēm nepieciešamo dokumentu izsniegšanā elektroniskajam pakalpojumam vajadzētu būt vienlīdzīgam ar pasta pakalpojumu. Ar pieejamiem elektroniskiem līdzekļiem būtu jānodrošina, ka izsniegto dokumentu un cita veida saņemtās rakstiskās saziņas saturs ir paties un atbilst nosūtīto dokumentu un cita veida rakstiskās saziņas saturam un ka izmantotā dokumentu saņemšanas apstiprinājuma metode nodrošina apstiprinājumu par to, ka adresāts tos ir saņēmis, un par saņemšanas datumu.
- (17) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tiesvedības pusēm civillietās ir tiesības pieaicināt advokātu pēc savas izvēles. Pārrobežu strīdu gadījumos pusēm vajadzētu būt tiesībām uz pirmstiesas advokāta konsultāciju piederības valstī, kā arī tiesībām pieaicināt advokātu uzņemošajā valstī, kur notiek lietas izskatīšana. Tiesvedības pušu un to advokātu saziņas konfidencialitātei ir svarīga nozīme, lai nodrošinātu tiesību uz taisnīgu tiesu efektīvu īstenošanu. Tādēļ dalībvalstīm būtu jārespektē tikšanās un citu saziņas formu konfidencialitāte starp advokātu un pusēm saistībā ar tiesību par advokāta pieaicināšanu īstenošanu, kā paredzēts šajā direktīvā. Tiesvedības pusēm būtu jāvar atteikties no tiesībām, kas piešķirtas saskaņā ar šo direktīvu, ar noteikumu, ka tām ir sniegta informācija par iespējamām sekām, ko rada atteikšanās no šīm tiesībām.
- (18) Nevajadzētu būt tā, ka tiesas nodevas samaksas dēļ prasītājam būtu jāierodas atbilstīgās tiesas vai tribunāla dalībvalstī vai minētajā nolūkā jāalgo advokāts. Lai prasītājam nodrošinātu efektīvu tiesvedības pieejamību, dalībvalstīm būtu jāpiedāvā, kā minimums, vismaz viena no šajā direktīvā paredzētajām attālināto maksājumu metodēm. Informācija par tiesas nodevām un apmaksas veidiem, kā arī par iestādēm vai organizācijām, kuras ir kompetentas sniegt praktisku palīdzību dalībvalstīs, būtu jāpadara pārredzamāka un viegli pieejama internetā, ievietojot šo informāciju attiecīgās valsts tīmekļa vietnēs.
- (19) Dalībvalstīm būtu jānodrošina Hartas 47. panta trešajā daļā paredzēto pamattiesību saņemt juridisku palīdzību ievērošana. Visām personām — neatkarīgi no tā, vai viņas ir prasītāji vai atbildētāji, — kas iesaistītas civiltiesiskos strīdos, uz kuriem attiecas šī direktīva, vajadzētu spēt aizstāvēt savas tiesības tiesā pat tad, ja viņu personiskais finansiālais stāvoklis neļauj tām segt tiesvedības izdevumus. Juridiskajā palīdzībā būtu jāiekļauj pirmstiesas konsultācija, lai panāktu izlīgumu pirms tiesvedības ierosināšanas, juridiskā palīdzība vērstos tiesā, kā arī pārstāvība tiesā un palīdzība saistībā ar tiesvedības izdevumu segšanu. Šis noteikums neskar Padomes Direktīvu 2003/8/EK⁽³⁾.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/48/EK (2004. gada 29. aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV L 157, 30.4.2004., 45. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 655/2014 (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma procedūru, lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komercietās (OV L 189, 27.6.2014., 59. lpp.).

⁽³⁾ Padomes Direktīva 2003/8/EK (2003. gada 27. janvāris) par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos (OV L 26, 31.1.2003., 41. lpp.).

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

- (20) Eiropas juridiskās kultūras izveide, kas pilnībā ievēro subsidiaritāti, proporcionalitāti un tiesu iestāžu neatkarību, ir svarīga Eiropas tiesiskās telpas efektīvai darbībai. Tiesiskā apmācība ir svarīgs šā procesa elements, jo tas vairo savstarpēju uzticēšanos starp dalībvalstīm, praktizējošiem juristiem un pilsoņiem. Šajā sakarā dalībvalstīm būtu jāsadarbjas un jānodrošina atbalsts profesionālajai apmācībai un paraugprakses apmaiņai juristu starpā.
- (21) Šī direktīva nosaka noteikumu minimumu. Dalībvalstis var paplašināt šajā direktīvā noteiktās tiesības, lai nodrošinātu augstāku aizsardzības līmeni. Šāds augstāks aizsardzības līmenis nedrīkstētu radīt šķērslī savstarpējas uzticēšanās nodrošināšanai un tiesas efektīvai pieejamībai, kuras veicināšanai paredzēts šis noteikumu minimums. Saskaņā ar ES Tiesas interpretāciju tam nebūtu jāapdraud Hartā paredzētais aizsardzības līmenis un Savienības tiesību aktu prevalēšana, vienotība un efektivitāte.
- (22) Tā kā dalībvalstis šīs direktīvas mērķi, proti, izveidot kopīgo civilprocesa standartu minimumu, nevar pietiekami labi sasniegt, bet darbības mēroga vai iedarbības dēļ minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kuri ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (23) Saskaņā ar [3. pantu]/[1. un 2. pantu] Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību [minētās dalībvalstis ir paziņojušas par savu vēlmi piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā] / [un neskarot minētā protokola 4. pantu, šīs dalībvalstis nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un tām šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro].
- (24) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA.**PRIEKŠMETS, DARBĪBAS JOMA UN DEFINĪCIJAS****1. pants****Priekšmets**

Šīs direktīvas priekšmets ir tuvināt civilprocesa sistēmas, lai nodrošinātu Hartas 47. pantā un ECHR 6. pantā atzīto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību uz taisnīgu tiesu pilnīgu ievērošanu, nosakot standartu minimumu attiecībā uz civilās tiesvedības ierosināšanu, norisi un pabeigšanu dalībvalstu tiesās.

2. pants**Darbības joma**

1. Neskarot civilprocesa standartus, kuri ir paredzēti vai kurus var paredzēt Savienības vai dalībvalstu tiesību aktos, ciktāl šie standarti var būt labvēlīgāki tiesvedības pusēm, šo direktīvu piemēro civillietām un komercietām tādu strīdu gadījumā, kuros ir pārrobežu elementi, neatkarīgi no tiesas veida, bet neattiecinā uz tiesībām un pienākumiem, ko puses saskaņā ar attiecīgo piemērojamo tiesību aktu nevar izmantot. Tā neattiecas jo īpaši uz nodokļu, muitas vai administratīvajām lietām vai uz valsts atbildību par darbību un bezdarbību, īstenojot valsts varu (*acta jure imperii*).

2. Šajā direktīvā jēdziens “dalībvalsts” nozīmē visas dalībvalstis, izņemot [Apvienoto Karalisti, Īriju un] Dāniju.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

3. pants

Strīdi, kuros ir pārrobežu elementi

1. Šajā direktīvā strīds, kurā ir pārrobežu elementi, ir tāds strīds, kurā:
  - a) vismaz vienas puses domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, nevis tajā, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību, vai
  - b) abu pušu domicili atrodas vienā un tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību, ar noteikumu, ka līguma izpildes vieta, kaitējuma vieta vai sprieduma izpildes vieta atrodas citā dalībvalstī, vai
  - c) abu pušu domicili atrodas vienā un tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas tiesa, kas uzsākusi tiesvedību, ar noteikumu, ka uz strīdu attiecas Savienības tiesību aktu darbības joma.
2. Šā panta 1. punkta nolūkos domicilu nosaka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 62. un 63. pantu ⁽¹⁾.

II NODAĻA**CIVILPROCESA STANDARTU MINIMUMS****Pirmā iedaļa****Taisnīgs un efektīvs iznākums**

4. pants

Vispārīgas saistības nodrošināt efektīvu tiesisko aizsardzību

Dalībvalstis paredz pasākumus, kārtību un aizsardzības līdzekļus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu Savienības tiesību aktos civiltiesību jomā paredzēto tiesību īstenošanu. Minētie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi ir taisnīgi un atbilstīgi un nav nevajadzīgi sarežģīti vai dārgi, un tie nav īstenojami nepiemērotos termiņos vai ar nepamatotu kavēšanos, un tos veic, ievērojot valstu īpatnības un pamattiesības.

Minētie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi ir arī efektīvi un proporcionāli, un tos piemēro tā, lai izvairītos no šķēršļu radīšanas tiesas efektīvai pieejamībai un nodrošinātu, ka tos neizmanto ļaunprātīgi.

5. pants

Lietu izskatīšana mutvārdu procesā

1. Dalībvalstis nodrošina tiesvedības taisnīgu norisi. Ja pusēm nav iespējams tiesvedībā piedalīties personīgi vai ja puses ar tiesas atļauju ir vienojušās izmantot paātrinātas saziņas līdzekļus, dalībvalstis nodrošina, ka lietu izskatīšanu mutvārdu procesā rīko, izmantojot jebkuru piemērotu distances saziņas tehnoloģiju, piemēram, videokonferenci vai telefonkonferenci, kas ir pieejama tiesai.
2. Ja uzklusāmās personas domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, nevis tajā, kurā ir tiesa, kas uzsākusi tiesvedību, minētās personas piedalīšanos tiesas sēdē ar videokonferences, telefonkonferences vai citas piemērotas distances saziņas tehnoloģijas palīdzību, organizē, izmantojot procedūras, kas paredzētas Padomes Regulā (EK) Nr. 1206/2001. Attiecībā uz videokonferencēm būtu jāņem vērā 2015. gada 15. un 16. jūnijā ⁽²⁾ pieņemtie Padomes Ieteikumi par pārrobežu videokonferencēm un darbs, kas veikts saistībā ar Eiropas e-tiesiskuma portālu.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.).

⁽²⁾ Padomes ieteikumi – "Veicināt pārrobežu videokonferenču izmantošanu tiesiskuma jomā dalībvalstīs un ES līmenī un dalīties ar labāko praksi šajā jautājumā" (OV C 250, 31.7.2015., 1. lpp.).

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

6. pants

Pagaidu un aizsardzības pasākumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ir ieviesti faktiskā vai tiesiskā stāvokļa saglabāšanas pagaidu pasākumi, kas paredzēti, lai pirms tādas tiesvedības sākšanas, kurā lietu izskata pēc būtības, un jebkurā šādas tiesvedības stadijā nodrošinātu vēlāka sprieduma, ar kuru lieta izspriesta pēc būtības, pilnīgu efektivitāti.

Pirmajā daļā minētajos pasākumos ietver arī pasākumus, kas paredzēti, lai novērstu iespējamus pārkāpumus vai nekavējoties pārtrauktu iespējamu pārkāpumu, kā arī lai saglabātu aktīvus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu, ka prasījuma turpmākā izpilde netiktu kavēta vai ievērojami apgrūtināta.

2. Veicot šādus pasākumus, tiek ievērotas tiesības uz aizstāvību, un šie pasākumi ir proporcionāli iespējamā tiesību pārkāpuma raksturojumam un smagumam, attiecīgos gadījumos nodrošinot garantijas saistībā ar izmaksām un tādu atbildētājam nodarītu kaitējumu, ko radījuši nepamatoti prasījumi. Tiesām ir pilnvaras prasīt pieteikuma iesniedzējam sniegt jebkādu pamatoti pieejamu pierādījumu, lai tiesas varētu pietiekami pārliecināties par to, ka pieprasītais pagaidu pasākums ir nepieciešams un proporcionāls.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka pienācīgi pamatotos gadījumos pagaidu pasākumus var īstenot bez atbildētāja uzklaušanās, ja kavēšanās radītu pieteikuma iesniedzējam neatgriezenisku kaitējumu vai ja pastāv acīmredzams pierādījumu iznīcināšanas risks. Šādā gadījumā abas puses par pasākumiem informē nekavējoties un, vēlākais, tūlīt pēc pasākumu veikšanas.

Pēc atbildētāja pieprasījuma veic atkārtotu lietas izskatīšanu, ietverot tiesības tikt uzklautam, lai pieņemamā laika posmā pēc informēšanas par pasākumu veikšanu izņemtu, vai minētie pasākumi ir jāgroza, jāatceļ vai jāapstiprina.

Ja pirmajā daļā minētos pasākumus atceļ vai ja tiek konstatēts, ka pārkāpums nav noticis vai pārkāpuma draudi nav bijuši, tiesa pēc atbildētāja lūguma var uzdot pieteikuma iesniedzējam nodrošināt atbildētājam atbilstošu kompensāciju par jebkādu kaitējumu, kas radies minēto pasākumu dēļ.

4. Šis pants neskar Direktīvu 2004/48/EK un Regulu (ES) Nr. 655/2014.

Otrā iedaļa

Tiesvedības efektivitāte

7. pants

Procesuālā efektivitāte

1. Dalībvalstu tiesas ievēro tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, tādējādi nodrošinot tiesas efektīvu pieejamību un abu pušu uzklaušanās principu, jo īpaši — pieņemot lēmumus par vajadzību pēc lietas izskatīšanas mutvārdu procesā un par pierādījumu iegūšanas līdzekļiem, kā arī par pierādījumu apjomu.

2. Dalībvalstu tiesas rīkojas iespējami drīz, neraugoties uz to, ka dažādās procesuālajās stadijās konkrētām darbībām ir termiņa skaitījumi.

8. pants

Pamatoti lēmumi

Dalībvalstis nodrošina, ka tiesas pieņem pietiekami pamatotus lēmumus pieņemamā laika posmā, lai tiesvedības puses varētu efektīvi izmantot tiesības lūgt pārskatīt vai pārsūdzēt šo lēmumu.

9. pants

Vispārīgie tiesvedības virzības principi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesas aktīvi virza izskatīšanā esošās lietas, lai nodrošinātu strīdu taisnīgu un efektīvu risināšanu pieņemamā ātrumā un par pieņemamām izmaksām, neierobežojot tiesvedības pušu brīvību noteikt viņu strīda priekšmetu un sniegt apliecinātos pierādījumus.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

2. Ciktāl praktiski iespējams, tiesa virza lietu, sazinoties ar tiesvedības pusēm. Konkrētāk, lietu aktīva virzība var ietvert:
  - a) tiesvedības pušu aicināšanu sadarboties citai ar citu tiesvedības laikā;
  - b) problēmjautājumu noteikšanu agrīnā stadijā;
  - c) ātru izlemšanu, kuri konkrēti jautājumi ir jāizmeklē pilnībā un kurus jautājumus var izskatīt kopā;
  - d) lēmuma pieņemšanu par kārtību, kādā jautājumi tiks atrisināti;
  - e) palīdzību tiesvedības pusēm atrisināt ar izlīguma palīdzību lietu kopumā vai tās daļu;
  - f) termiņu noteikšanu, lai kontrolētu lietas izskatīšanas progresu;
  - g) pēc iespējas vispusīgāku lietas apstākļu pārbaudi, cik vien tas tiesai vienlaikus iespējams;
  - h) lietas izskatīšana bez tām personām, kuru personīga klātbūtne lietas izspriešanai nav nepieciešama;
  - i) tehnisko līdzekļu pieejamības nodrošināšanu.

10. pants

Pierādījumu iegūšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ir pieejami efektīvi pierādījumu sniegšanas, vākšanas un saglabāšanas līdzekļi attiecībā uz tiesībām aizstāvēties un nepieciešamību aizsargāt informācijas konfidencialitāti.
2. Šajā pierādījumu iegūšanas kontekstā dalībvalstis nodrošina modernas saziņas tehnoloģijas izmantošanu. Tiesa, kura sākusī tiesvedību, izmanto vienkāršākos un lētākos pierādījumu iegūšanas paņēmienus.

11. pants

Tiesas eksperti

1. Neskarot pušu iespējas iesniegt ekspertu apliecinātus pierādījumus, dalībvalstis nodrošina, ka tiesa var jebkurā laikā iecelt tiesas ekspertus, lai viņi veiktu konkrētu lietas aspektu ekspertīzi. Tiesa nodrošina šādus ekspertus ar visu informāciju, kas vajadzīga eksperta atzinuma sniegšanai.
2. Pārrobežu strīdu gadījumos, ja vien nav nepieciešami piespiedu līdzekļi vai ja vien izmeklēšana netiek veikta dalībvalsts pilnvaru īstenošanas vietās vai vietās, kurās konkrētām personām piekļuve vai attiecībā uz kurām jebkāda darbība saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā tiek veikta izmeklēšana, ir aizliegta vai ierobežota, dalībvalstis nodrošina, ka tiesa var iecelt tiesas ekspertu, uzdodot viņam veikt izmeklēšanu ārpus tiesas jurisdikcijas bez jebkāda iepriekšēja atļaujas pieteikuma iesniegšanas citas dalībvalsts attiecīgajai iestādei.
3. Šā panta 1. un 2.punkta nolūkos Komisija izveido Eiropas ekspertu katalogu, kurā iekļauj pašreizējos dalībvalstu ekspertu sarakstus un kuru dara pieejamu Eiropas e-tiesiskuma portālā.
4. Tiesas eksperti garantē neatkarību un objektivitāti saskaņā ar 22. panta noteikumiem, kas piemērojami tiesnešiem.
5. Eksperta atzinumu, ko tiesas eksperti sniedz tiesai, dara pieejamu tiesvedības pusēm, kurām ir iespēja to komentēt.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

Trešā iedaļa Tiesu iestāžu un tiesas pieejamība

12. pants

Strīdu atrisināšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka jebkurā tiesvedības stadijā, ņemot vērā visus lietas apstākļus, ja tiesa uzskata, ka strīdu ir iespējams atrisināt ar izlīgumu, tā var ierosināt tiesvedības pusēm izmantot mediāciju, lai atrisinātu strīdu vai apsvērtu izlīgumu.
2. Šā panta 1. punkts neskar to tiesvedības pušu tiesības, kuras izvēlas mediāciju, uzsākt tiesvedību vai ierosināt lietas izskatīšanu šķīrējtiesā saistībā ar minēto strīdu pirms noilguma termiņu beigām, kas iestājušies mediācijas procesa laikā.

13. pants

Tiesvedības izdevumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesas nodevas, ko dalībvalstis nosaka par civiltiesiskiem strīdiem, ir samērīgas ar prasījuma vērtību un nepadara tiesvedību neiespējamu vai pārāk sarežģītu.
2. Tiesas nodevas, ko dalībvalstis nosaka par civiltiesiskiem strīdiem, ir tādas, kas neattur pilsoņus no pieteikuma iesniegšanas tiesā un nekādā veidā nekavē tiesas pieejamību.
3. Tiesvedības puses var ar bankas pārskaitījumu vai ar kredītkarti vai debetkarti samaksāt tiesas nodevas, izmantojot distances norēķinu metodes, kas pusēm ļauj veikt maksājumu arī no dalībvalsts, kas nav tā dalībvalsts, kurā atrodas tiesa.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka informācija par tiesas nodevām un apmaksas metodēm, kā arī par iestādēm vai organizācijām, kuras ir kompetentas sniegt praktisku palīdzību dalībvalstīs, būtu jāpadara pārredzamāka un viegli pieejama internetā. Tāpēc dalībvalstīm būtu jāsniedz minētā informācija Komisijai, kurai savukārt, izmantojot jebkādas piemērotus līdzekļus, jo īpaši Eiropas e-tiesiskuma portālu, būtu jānodrošina, lai informācija būtu publiski pieejama un plaši izplatīta.

14. pants

Princips "maksā zaudētājs"

1. Dalībvalstis nodrošina, ka zaudējusī puse sedz tiesvedības izmaksas, tostarp, bet ne tikai, izmaksas, kas saistītas ar to, ka otru pusi pārstāv advokāts vai cits juridiskās profesijas pārstāvis, vai izmaksas par dokumentu izsniegšanu vai tulkošanu, kuras ir samērīgas prasījuma vērtībai un ir radušās pamatoti.
2. Ja kādai pusei tiesas spriedums ir tikai daļēji labvēlīgs vai ja ir ārkārtas apstākļi, tiesas var nolemt, ka izmaksas sadala taisnīgi vai ka puses pašas sedz katra savus izdevumus.
3. Tiesvedības puse sedz visas tās izmaksas, kas ir lieki radītas tiesai vai otrai pusei, vai nu lūdzot izskatīt nebūtiskus jautājumus, vai nepamatoti uzturot strīdu.
4. Tiesa, nosakot izmaksu apmēru, var to pielāgot, ņemot vērā nepamatotu nevēlēšanos sadarboties vai negodprātīgu attieksmi centienos panākt izlīgumu, kā noteikts 20. pantā.

15. pants

Juridiskā palīdzība

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesas efektīvas pieejamības nolūkā tiesas var piešķirt tiesvedības pusei juridisku palīdzību.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

2. Juridiskā palīdzība var daļēji vai pilnībā ietvert šādas izmaksas:
  - a) tiesas nodevas, kas var būt pilnībā vai daļēji atlīdzināmas vai ar mainītu samaksas grafiku;
  - b) ar juridiskās palīdzības sniegšanu un pārstāvību saistītās izmaksas attiecībā uz:
    - i) pirmstiesas konsultācijām nolūkā panākt izlīgumu pirms tiesvedības sākšanas saskaņā ar 12. panta 1. punktu,
    - ii) tiesvedības sākšanu un turpināšanu tiesā,
    - iii) visām izmaksām, kas saistītas ar tiesvedību, tostarp par pieteikumu juridiskās palīdzības saņemšanai,
    - iv) nolēmumu izpildi;
  - c) citas nepieciešamas izmaksas, kas saistītas ar tiesvedību un jāsedz tiesvedības pusei, tostarp izmaksas par lieciniekiem, ekspertiem, tulkiem un tulkotājiem, kā arī izmaksas, kas minētajai pusei un tās pārstāvim bija nepieciešamas, lai segtu ceļa, nakšņošanas un uzturēšanās izdevumus;
  - d) tās izmaksas, kas piespriestas pusei, kuras labā pieņemts spriedums, ja pieteikuma iesniedzējs zaudē tiesvedību saskaņā ar 14. pantu.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka ikvienai fiziskai personai, kam ir Eiropas Savienības pilsonība, vai trešās valsts valstspiederīgajam, kas likumīgi uzturas Eiropas Savienības dalībvalstī, ir tiesības iesniegt pieteikumu par juridiskās palīdzības saņemšanu, ja:
  - a) tiesvedības puses ekonomiskās situācijas dēļ ne pilnībā, ne daļēji nespēj segt šā panta 2. punktā noteiktās izmaksas, kā arī
  - b) ir pamatotas izredzes, ka prasījums, attiecībā uz kuru ir iesniegts pieteikums par juridiskās palīdzības saņemšanu, tiks apmierināts, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja procesuālo stāvokli, kā arī
  - c) prasītājam, kas iesniedz pieteikumu juridiskās palīdzības saņemšanai, ir tiesības celt prasību saskaņā ar atbilstošajiem valsts tiesību aktu noteikumiem.
4. Juridiskām personām ir tiesības iesniegt pieteikumu par juridisko palīdzību, kuru nodrošina kā atbrīvojumu no pienākuma avansā segt tiesvedības un/vai advokāta palīdzības izmaksas. Pieņemot lēmumu par šādas palīdzības piešķiršanu, tiesas var ņemt vērā arī:
  - a) attiecīgās juridiskās personas veidu un to, vai tā gūst vai negūst peļņu;
  - b) partneru vai akcionāru finansiālās spējas;
  - c) minēto partneru vai akcionāru spēju iegūt nepieciešamās summas, lai sāktu tiesvedību.
5. Dalībvalstis nodrošina, ka Savienības pilsoņi un juridiskās personas ir informētas par 1.–4. punktā noteiktās juridiskās palīdzības saņemšanas procedūru, lai juridiskā palīdzība būtu efektīva un pieejama.
6. Šo pantu piemēro, neskarot Direktīvu 2003/8/EK.

16. pants

Finansējums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad tiesvedību finansē privāta trešā persona, šai privātpersonai ir aizliegts:

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

- a) censties ietekmēt prasītāja procesuālos lēmumus, tostarp lēmumus par izlīgumu;
- b) finansēt tiesvedību pret atbildētāju, kas ir līdzekļu devēja konkurents, vai pret atbildētāju, no kura līdzekļu devējs ir atkarīgs;
- c) iekasēt pārmērīgus procentus par nodrošinātajiem līdzekļiem.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad tiesvedību finansē privāta trešā persona, ir aizliegts līdzekļu devēja atlīdzību vai procentus, kurus tas iekasē, noteikt, pamatojoties uz panākto izlīguma summu vai piešķirto kompensāciju, ja vien šādu finansēšanas kārtību nenosaka valsts iestāde, lai aizsargātu pušu intereses.

Ceturrtā iedaļa**Tiesvedības taisnīgums***17. pants***Dokumentu izsniegšana**

1. Dalībvalstis nodrošina, ka vienmēr tiek izmantotas metodes, ar kurām var garantēt izsniegto dokumentu saņemšanu.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka dokumentus par tiesvedības uzsākšanu vai līdzvērtīgus dokumentus un tiesas pavēstes var izsniegt saskaņā ar valsts tiesību aktiem, izmantojot kādu no šādām metodēm:
  - a) dokumentu piegāde personīgi;
  - b) dokumentu piegāde pa pastu;
  - c) dokumentu piegāde, izmantojot elektroniskos līdzekļus, piemēram, faksu vai e-pastu.

Piegādi apliecina ar saņēmēja parakstītu paziņojumu par saņemšanu, kurā norādīts saņemšanas datums.

Lai nodrošinātu šā punkta pirmās daļas c) punktā minēto dokumentu piegādi, izmantojot elektroniskos līdzekļus, izmanto atbilstošus augstus tehniskos standartus, ar kuriem garantē izsniedzamo dokumentu identitāti un drošu pārsūtīšanu.

Šos dokumentus var arī izsniegt personīgi, ko apliecina dokuments, kuru parakstījusi par izsniegšanu atbildīgā persona un kurā norādīts, ka saņēmējs dokumentus ir saņēmis vai atteicies tos saņemt bez juridiska pamatojuma, kā arī norādīts dokumenta izsniegšanas datums;

3. Ja dokumentu izsniegšana saskaņā ar 2. punktu nav iespējama un ja atbildētāja adrese ir droši zināma, dokumentus var izsniegt, izmantojot kādu no šādām metodēm:
  - a) personīga piegāde uz atbildētāja privāto adresi personām, kas mitinās vienā dzīvesvietā ar atbildētāju vai tur strādā;
  - b) ja atbildētājs ir pašnodarbināta persona vai juridiska persona, personīga piegāde uz atbildētāja uzņēmuma adresi atbildētāja nodarbinātajām personām;
  - c) ieliekot dokumentus atbildētāja pastkastītē;
  - d) piegādājot dokumentus pasta nodaļai vai kompetentām valsts iestādēm un ieliekot atbildētāja pastkastītē rakstisku paziņojumu par šo piegādi ar noteikumu, ka paziņojumā skaidri norādīta šo dokumentu kā tiesas dokumentu būtība vai paziņojuma izsniegšanas juridiskais spēks, kā arī tas, ka ir sāks termiņa skaitījums;
  - e) piegāde ar pasta starpniecību bez 4. punktā minētā pierādījuma, ja atbildētāja adrese ir izcelsmes dalībvalstī;
  - f) piegādājot elektroniski ar automātisku piegādes apstiprinājumu, ja atbildētājs ir iepriekš skaidri apliecinājis savu piekrišanu šādas piegādes metodes izmantošanai.

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

Dokumentu izsniegšanu, kas veikta saskaņā ar šā punkta pirmās daļas a)–d) punktu, apliecina:

- a) ar piegādi veikušās kompetentās personas parakstītu dokumentu, kurā norādīta visa turpmāk minētā informācija:
  - i) paziņojumu vai saziņas dokumentus piegādājušās personas pilns vārds,
  - ii) izmantotā piegādes metode,
  - iii) piegādes datums,
  - iv) ja izsniegtie dokumenti piegādāti citai personai, kas nav atbildētājs, šīs personas vārds un attiecības ar atbildētāju, un
  - v) cita informācija, kas obligāti jānorāda saskaņā ar valsts tiesību aktiem;
- b) apstiprinājums par saņemšanu, ko parakstījusi persona, kam izsniegti dokumenti, šā punkta pirmās daļas a) un b) punkta izpratnē.

4. Dokumentus izsniegt saskaņā ar šā panta 2. un 3. punktu var arī atbildētāja juridiskajam vai pilnvarotajam pārstāvim.

5. Ja dokumenti par tiesvedības uzsākšanu vai līdzvērtīgi dokumenti, vai pavēstes jāizsniedz ārpus dalībvalstīm, tos var izsniegt, izmantojot kādu no metodēm, kas minēta:

- a) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1393/2007⁽¹⁾, ja to piemēro, ievērojot regulā garantētās saņēmēja tiesības, vai
- b) 1965. gada 15. novembra Hāgas konvencijā par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu apriti ārvalstīs vai jebkādā citā piemērojamā konvencijā vai nolīgumā.

6. Šī direktīva neietekmē Regulas (EK) Nr. 1393/2007 piemērošanu un neskar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 805/2004⁽²⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1896/2006⁽³⁾.

18. pants

Tiesības uz advokāta palīdzību tiesvedībā civillietās

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesvedības pusēm ir tiesības uz advokāta palīdzību pēc savas izvēles tādā veidā, lai puses varētu praktiski un efektīvi īstenot savas tiesības.

Dalībvalstis nodrošina, ka pārrobežu strīdu gadījumos tiesvedības pusēm ir tiesības uz pirmstiesas advokāta konsultāciju piederības valstī, kā arī tiesības uz advokāta palīdzību uzņemošajā valstī, kur notiek lietas izskatīšana.

2. Dalībvalstis ievēro tiesvedības pušu un viņu advokātu saziņas konfidencialitāti. Šāda saziņa ietver tikšanās, saraksti, telefonsarunas un citas saziņas formas, kas atļautas valsts tiesību aktos.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1393/2007 (2007. gada 13. novembris) par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (dokumentu izsniegšana), un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000 (OV L 324, 10.12.2007., 79. lpp.).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 805/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem (OV L 143, 30.4.2004., 15. lpp.).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1896/2006 (2006. gada 12. decembris), ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru (OV L 399, 30.12.2006., 1. lpp.).

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

3. Neskarot valsts tiesību aktus, kuros noteikta advokāta obligāta līdzdalība vai palīdzība, tiesvedības puses civillietās var atteikties no šā panta 1. punktā minētajām tiesībām, ja

a) tiesvedības pusēm vienkāršā un saprotamā valodā ir sniegta mutiska un rakstiska skaidra un pietiekama informācija par iespējamām atteikšanās sekām un

b) atteikšanās tiek pausta brīvprātīgi un nepārprotami.

Dalībvalstis nodrošina, ka tiesvedības puses atteikšanos var vēlāk jebkurā civillietas tiesvedības brīdī atsaukt un ka tās ir informētas par minēto iespēju.

4. Šis noteikums neskar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 861/2007⁽¹⁾, Regulas (EK) Nr. 1896/2006 un Regulas (ES) Nr. 655/2014 īpašos noteikumus par juridisko pārstāvību.

*19. pants***Pieklūve informācijai**

Dalībvalstis cenšas nodrošināt pilsoņiem pārredzamu un viegli pieejamu informāciju par dažādu procedūru sākšanu, noilgumu vai noilguma termiņiem, kompetentajām tiesām, kas izskata dažādus strīdus, un nepieciešamās veidlapas, kas jāaizpilda minētajā nolūkā. Šis pants neparedz, ka dalībvalstīm ir pienākums sniegt juridisku palīdzību vai juridisku konsultāciju konkrētas lietas juridiska novērtējuma veidā.

*20. pants***Mutiskā tulkošana un svarīgu dokumentu tulkošana**

Dalībvalstis apņemas nodrošināt, ka ikviena strīdā iesaistītā puse pilnībā izprot tiesvedību. Šis mērķis ietver mutiskās tulkošanas pieejamību civiltiesvedības laikā un visu svarīgu dokumentu tulkošanas pieejamību, lai garantētu tiesvedības taisnīgumu saskaņā ar šīs direktīvas 15. panta noteikumiem.

*21. pants***Tiesvedības pušu un to pārstāvju pienākumi**

Dalībvalstis nodrošina, ka tiesvedības puses un to pārstāvji rīkojas labticīgi un cieņpilni attiecībā pret tiesu un citām pusēm un tiesā ne ar vai bez nodoma nesagroza lietas apstākļus vai faktus.

*22. pants***Lietu atklāta izskatīšana**

Dalībvalstis nodrošina, ka tiesvedība ir atklāta, ja vien tiesa kādas puses vai citu iesaistīto personu interesēs vai vispārējās tiesiskuma vai sabiedriskās kārtības interesēs nav tiesas sēdi vai tās daļu pasludinājusi par slēgtu.

*23. pants***Tiesu neatkarība un objektivitāte**

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesas un to tiesneši savā darbībā ir neatkarīgi. Tiesas sastāvs ir tāds, kas nodrošina pietiekamas garantijas, lai izslēgtu leģitīmas šaubas par objektivitāti.

2. Savu pienākumu izpildē tiesneši neseko nekādiem norādījumiem, nepakļaujas nekādi ietekmei vai spiedienam un nevienā lietā nevadās pēc personīgiem aizspriedumiem vai pieņēmumiem.

*24. pants***Apmācība**

1. Neskarot tiesu neatkarību un atšķirības tiesu sistēmu organizācijā Savienībā, dalībvalstis nodrošina, ka tiesu iestādes, juridiskās mācību iestādes un juridisko profesiju pārstāvji uzlabo juridiskās apmācības shēmas, lai nodrošinātu Savienības tiesību aktu un procedūru integrāciju valsts apmācības pasākumos.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 861/2007 (2007. gada 11. jūlijs), ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām (OV L 199, 31.7.2007., 1. lpp.).

Otrdiena, 2017. gada 4. jūlija

2. Apmācību shēmas ir vērstas uz juridisko profesiju pārstāvju ikdienas darbam līdzvērtīgu praksi, notiek neilgu laika periodu, tajās izmanto aktīvus un modernus mācīšanās paņēmienus un tās aptver sākotnējas un turpmākas apmācības iespējas. Apmācības shēmas ir jo īpaši vērstas uz:

- a) pietiekamu zināšanu apguvi par Savienības tiesiskās sadarbības instrumentiem un īpašu iemaņu apguvi, lai regulāri sekotu līdzi Savienības judikatūrai, pārbaudītu tiesību aktu transponēšanu valsts tiesību aktos un izmantotu Eiropas Savienības Tiesas prejudiciāla nolēmuma tiesvedību;
- b) zināšanu un pieredzes izplatīšanu par Savienības tiesībām un procedūrām un citām tiesību sistēmām;
- c) jauno tiesnešu pieredzes īstermiņa apmaiņas veicināšanu;
- d) kādas svešvalodas un tās juridiskās terminoloģijas apguvi.

III NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

25. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības stājas spēkā līdz ... [viens gads pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.
2. Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāmas šādas atsauces.
3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

26. pants

Pārskatīšana

Ne vēlāk kā 2025. gada 31. decembrī un pēc tam reizi piecos gados Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu, pamatojoties uz kvalitatīvu un kvantitatīvu informāciju. Šajā saistībā Komisija jo īpaši novērtē direktīvas ietekmi uz tiesas pieejamību, pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu un efektīvu tiesībaizsardzību, sadarbību civilietās un vienotā tirgus darbību, MVU, Eiropas Savienības ekonomikas konkurētspēju un patērētāju uzticēšanos. Nepieciešamības gadījumā ziņojumu papildina ar tiesību aktu priekšlikumiem, lai pielāgotu un stiprinātu šo direktīvu.

27. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

28. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

...

Eiropas Parlamenta vārdā
Priekšsēdētājs

Padomes vārdā
Priekšsēdētājs